

svijeta; i još veća, za nas ljude upravo neizbrojiva i nepregledna četa onih, koji su se poslije dolaska Kristova vjerno služili blagodatima spasa kraj svega bezvjerstva i bezakonja djece ovoga svijeta i kraj svih kušnja i progonstava!

Iz misne žrtve, s kojom su se u duhu ili u istini što češće sjediniili kao duhovne žrtve paljenice, i u svetoj pričesti duhovnoj i sakramentalnoj crpali su oni kao živi udi tajinstvenog tijela Kristova onu nadčovječju snagu, da odole svim mukama svojih tlačitelja (Ofertorij) i da na sebi obistine ona blaženstva (Pričesna antifona). Kod opsluživanja istih euharističnih tajna pomolimo se i mi sa Crkvom: »Daj, molimo Gospodine, vjernim narodima, da se vazda vesele štovanjem Sviju Svetih i da se utvrde njihovim sveudiljnim zagovorom« (Pričesna molitva).

I. P. Bock D. I.

¹⁾ Mnijenje, da se tu radilo o kupalištu (natatorium), nije dosta osnovano, premda je panteon u blizini terma. — ²⁾ U istom se je panteonu na zadnjem euharističnom kongresu (1922) slavila zajednička sv. pričest od 20000 djece. — ³⁾ V. Probst, Herders Kirchenlexikon I. 557. — ⁴⁾ Paulus Diaconus, De gestis Langob. 4, 37. — ⁵⁾ V. Kramp, Messliturgie und Gottesreich III, 310 s.; Guéranger-Heinrich, Das Kirchenjahr, XV. 60 ss. — ⁶⁾ 1 Kor. 15, 28. — ⁷⁾ Otkriv. 5, 10. — ⁸⁾ Ps. 83, 8. — ⁹⁾ Liber specialis gratiae I, 31. ¹⁰⁾ Ef. 2, 19.—20. — ¹¹⁾ Ps. 66, 7. — ¹²⁾ Vode dvanaest plemena Israelovih i dvanaest apostola kao zastupnici svih odabranika Božjih Starog i Novog Zavjeta. — ¹³⁾ Vanjski sjaj božanstva i vječnog preobraženja. — ¹⁴⁾ Otkriv. 5. ¹⁵⁾ Is. 6, 1—3. — ¹⁶⁾ Po Guérangeru. — ¹⁷⁾ V. čitanje na blagdan iz Otkriv. 7.

»OTAJSTVOM OVE VODE I VINA . . .«

Lijepo li je katoličko bogoslužje, i obilno simbolima i duboko otajstvima! Pa ipak većina slabo razumije našu uzvišenu liturgiju. To je neprocjenjiva škoda. Pogotovo ih je malo, koji pravo shvaćaju obred, što ga Crkva dnevno izvodi, a to je *lijevanje vode u vino* kod prikazbe u sv. Misi.

Što znači taj obred? Nekoji pišu, da to znači spoj duše i tijela: vino označuje dušu, voda tijelo. To nije pravo. Sveti oci i crkveni sabori o tome ne znaju ništa, upravo ništa, premda često govore o značenju ovog obreda. Pa i zašto bi Crkva to htjela predočiti! Neki opet misle, da lijevanje vode u vino znači spojenje Božanstva s čovječanstvom u Kristu: vino da znači Božanstvo, voda čovječanstvo. Ovo je tumačenje priličnije istini, ali ni ono nije mišljenje sv. otaca i saborâ, a njih treba najprije upitati, ako želimo da čujemo, što Crkva

misli kod obreda i što hoće da nam predoči. Lijevanje vode u vino znači prema sv. ocima i saborima nešto drugo, naime *naš spoj s Kristom*. Vino je Krist, voda smo mi, vjernici. Sv. oci pri tome često i opetovano navode mjesto iz Apokalipse (17, 15): »Vode, što si vidio, ono su ljudi i narodi i plemena i jezici«. Tu je voda slika naroda (kako mi velimo »more ljudi«). Voda se naime spaja s vinom najužim spojem i više se od njega ne rastavlja: tako se i mi najuže spajamo s Kristom i s njime ostajemo spojeni kroz vječnost i nitko nas ne može od njega rastaviti, ako mi to ne ćemo. Voda se u Misi pretvara u vino, prima njegovu narav, gubi svoju boju i svoj ukus. Tako se i mi mijenjamo u Krista, prelazimo u nj, odričemo se sebe i svoje grijehnosti, postajemo dionici Božanske naravi Kristove, postajemo, kako vele sv. oci, božanski, postajemo dionici Kristova Božanskog života. Tako se naša molitva, naša djela, naše patnje, svi naši zaslužni čini dižu na čudesnu visinu: *postaju kao nastavak molitve, djelovanja, muke Kristove, postaju nada sve Bogu ugodna i možemo ih prikazati Ocu nebeskom*. Čim ulijemo vodu u vino, odmah slijedi prikazba kaleža, pa tako i mi sebe s Kristom prikazujemo, sebe i sav svoj nadnaravni život, našu molitvu, naša djela i naše patnje.

To je eto »otajstvo ove vode i vina«: naš tjesni spoj s Kristom. Ovaj spoj zovu jedinstvom mističnog tijela, jer je po njemu Krist glava, a mi smo njegovi udovi. I jer smo mi udovi Krista, žrtvenog jaganjca, zato se u svetoj Misi i mi s njime žrtvujemo. Ne žrtvuje se Krist sam, nego se žrtvuje s Crkvom; Crkva se žrtvuje s njime.

Lijevanje je vode u vino slika jedinstva mističnog tijela. Tako vele sv. oci neprestano, počevši od sv. Ciprijana, kartaškog nadbiskupa, koji je oko g. 250. umro mučeničkom smrću. Već je nekoć ovo lijevanje bilo u običaju, a baštinili su ga od starine. Nekoji novotari htjedoše u sv. misi ispustiti vodu i konsekrirati samo vino. Onda ustade sv. Ciprijan i energično se usprotivi¹⁾. Sam je Krist, veli sve-

¹⁾ Ep. ad Caecilium de sacramento Dominici calicis (Migne 4. 383—409). Uz ovaj nazor pristaje i Faustus, biskup u Riezu u Provenci († oko 500). te sv. Izidor sevillaški († 636), Beda Venerabilis († 735), sv. Beatus († 798) i njegov učenik Etherius u pismu Elipandusu, Alkuin († 804), Rikulf († oko 902 kao biskup u Soissonu), sv. Petar Damijanski († oko 1072), Anselm I aonski († 1117), Honorius iz Autuna († oko 1150), Hugo od sv. Viktora († oko 1141), Balduin († 1191. kao nadbiskup Canterburyski), Innocent III. († 1216), Lavardin († oko 1133), Ivan Roterdamski († 1079), sv. Toma Akv. itd. — Slažu se i sabori: u Bragi (Španjolska, g. 675), wormski (868), triburski na Raini (895), firentiski (decretum pro Armenis veli. da je rimska Crkva dobila obred lijevanja vode u vino od sv. Petra i Pavla), trident., Trullanska sinoda. U liturgiji sv. Ambroza i kartuzijanskoj lijeva svećenik vodu u vino i veli: »Iz hoka Kristova potekoše krv i voda. U ime Oca i t. d.« Johannes Mauro kaže o liturgiji sv. Jakova, da se u njoj stoga lijeva voda u vino, jer krv i voda potekoše iz hoka Kristova (Assemani, Codex liturg. V. p. 270 s.). Iste razloge iznose sv. German, carigradski patrijarha († 733), Nikola Kabasilas († 1371) i aramenski patrijarha Grgur (Binterim, Denkwürdigkeiten IV. 2. T. Str. 53 i d.) i t. d.

tač, vinu pridodao vode i naredio tu uporabu. Vino znači Krista, čokot; voda smo mi vjernici prema Apokalipsi. Kada vodu ulijemo u vino, spaja se vjerni puk s Kristom. Kako se voda ne može više odijeliti od vina, tako ni Crkva od Krista. Niti vino samo, niti vodu samu ne možemo žrtvovati, te ako tko žrtvuje samo vino, onda krv Kristova počinje biti bez puka; a ako je tu samo voda, onda počinje puk biti bez Krista; tekar ako se jedno ulije u drugo, eto onda potpune žrtve. Tako eto piše već ovaj crkveni otac iz drevne davnine.

Ovo nam tumačenje vrlo lijepo potvrđuje i molitva, koju svećenik u ime Crkve izgovara kod lijevanja vode u vino. Ta glasi: »Bože, koji si dostojanstvo čovječje naravi divno sazdao i divnije obnovio, daj, da mi otajstvom ove vode i vina budemo dionici božanstva Onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist«. Razložimo ovo u kratko.

Koji si dostojanstvo ljudske naravi divno sazdao: Bog je Adama stvorio kao gospodara zemlje, uresio ga milošću i djetinstvom Božjim, učinio ga da bude bez boli i bez zle požude, te po tijelu besmrtnan.

I divnije obnovio: Bog je dostojanstvo ljudske naravi obnovio po drugom Adamu, po Isusu Kristu, Bogu-čovjeku. Adam, glava prvog čovječanstva, bijaše samo čovjek. Krist, glava otkupljenog čovječanstva, jest Bog-čovjek. Kad na nj pokazujemo, moramo reći: »Ovaj je čovjek Bog« i njega obožavamo, jer je to božansko tijelo, to je božanska krv. Ako se dakle spojimo s ovim čovječanstvom, s njegovim tijelom i krvlju, ako postajemo udovi ovog tijela, onda njegovo božansko življenje prelazi na nas, onda po naravi postajemo božanski. Udovi postaju dionici života glave, pa tako i mi postajemo dionici življenja Kristova. Jedna i ista duša prožima glavu i udove i napunja ih. Tako i nas napunja duša ovog mističnog tijela, Duh Sveti naime, koji je duša Crkve. Tako mi postajemo dionici božanskog života pomoću spoja s jednim čovjekom t. j. s Bogom-čovjekom. Kako li je čudesno uzvišena ljudska narav! Starog je Adama uza svu milost, koju je imao, kanoti rastavljao od Boga duboki jaz. Isus Krist je premostio taj jaz. Adam je bio niži od anđela, a sada je čovjek iznad anđela. Bog nije postao anđeo, nego čovjek, a u Bogu-čovjeku smo usko srodni s Bogom, povučeni u Boga, njemu što uže učlanjeni, na njemu tako rekavši izrasli. Kako je ovaj spoj uzvišeniji nego li je onaj po Adamu s Bogom! »O felix culpa! O sretne krivice!« kliče stoga Crkva na Veliku Subotu. Da, sretna je Adamova krivnja, koja je postigla takov otkup. Istina je dakako, da smo mi podvrgnuti grijehu, patnjama, zlim požudama, smrti drukčije nego li Adam. Ali treba da se u slabostima našeg tijela pokaže čudesna snaga obožavanog tijela Kristova, koja svladava zlu pohotu, upravo u mukama najviše raspaljuje vatru božanske ljubavi i vodi nas pomoću smrti uskrsnuću. — No ne bi li bolje bilo, da smo i mi bez boli, kako je bio

Adam prije grijeha? Na to velim: Da Adam i nije sagriješio, ipak bi njegovi potomci bili mogli sagriješiti. A što onda? Tko da zadovolji za grijeh i isprosi oprost? I kako bi Božja pravednost udarila strašne kazne na grješnika! Ako sada po nesreći upadnemo u grijeh, imade-mo žrtvu, koja nam stječe oprostjenje za sve grijeh, koje ljudi mogu učiniti.

Daj, da mi otajstvom ove vode i vina: To je upravo otajstvo našeg spoja s Kristom; taj spoj nas pretvara i preinačuje u Krista; to je otajstvo jedinstva mističnog tijela²⁾.

»Da budemo dionici božanstva Onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva: ta zato je Bog postao čovjekom, da mi ljudi po spoju njegova čovječanstva postanemo božanski.

O divno otajstvo, otajstvo ove vode i vina! To je središnje otajstvo naše svete vjere, kompendij, jezgra kršćanstva.

E. Springer D. I.

²⁾ Armenci nijesu lijevali vodu u vino, a tome prigovara firentinski sabor (Decr. pro Arm.). Zašto nijesu lijevali? Binterim ovo navodi: »Sie glaubten als eifrige Anhänger des Monophysitismus, die Mischung des Wassers mit Wein oder zweier Substanzen in einem Kelche könnte ihrer Lehre über die Einheit der Natur entgegen sein. Die Einheit des Weines bedeutete nach ihrer mystischen Erklärung die Einheit der Natur in Christo« (l.c. s.52).

ENGLESKI KATOLICI I UNIVERSE U ENGLSKOJ.

Obratismo se ovom uglednom engleskom piscu, da nam objasni o odnošaju katolika prema državnim sveučilištima. On je to evo i učinio, pa mu ovdje od srca i zahvaljujemo. Ovaj se pisac rodio 25. V. 1879. u Londonu; porijetlom je Škot. Otac mu je guverner jedne pokrajine u Indiji. Studirao je u Oxfordu, gdje je odnio prve nagrade, koje doslije nije bio nitko drugi postigao. Bio je protestant i kao sveučilištarac je prešao u kat. Crkvu. 7. IX. 1897. je stupio u isusovački red. Sada je profesor na sveučilištu u Oxfordu. Mnoge je inteligentne liude obratio. Pisac je mnogih djela i vrstan organizator. Njegove su novele iz starog grčkog i rimskog svijeta velike vrijednosti: apologetski njegov roman »Jock, Jack and Corporal« (Jakov, Jakica i korporal) je vrlo raširen kao i učena djela o evanđelju sv. Ivana, o descendenciji i t. d. Napisao je životopise: Bensona (2 sveske), Platera, Vaughana. Uopće nema polja znanstvena, na kome se on nije s uspjehom ogledao. Prigodom euhar. kongresa (18—19. kolov. ove g. u Zagrebu) divismo se njegovoj svestranosti. — On nam piše: